

Ej sekretess

Remissvar

Datum	Diarienummer	Ärendetyp
2021-08-20	21FMV1038-8:1	12.4
		Sida
		1(6)

Regeringskansliet
Socialdepartementet
103 33 Stockholm

Er referens

-

Ert datum

2021-03-11

Er beteckning

S2021/03085

Svar på remiss av betänkandet En stärkt försörjningsberedskap för hälso- och sjukvården, SOU 2021:19

Remissvar

Försvarets materielverk, FMV, har mottagit En stärkt försörjningsberedskap för hälso- och sjukvården, SOU 2021:19, på remiss från Socialdepartementet. Myndigheten har inte funnit anledning att invända mot någon av utredningens slutsatser men vill särskilt lämna följande synpunkter i detta remissvar.

FMV:s uppdrag

I och med den försvarspolitiska inriktningspropositionen, Totalförsvarets inriktningsproposition 2021–2025 (Prop. 2020/21:30), ska Försvarets materielverks operativa förmåga öka och vara styrande för materielförsörjningen. Under de kommande åren ökar anslagen till det militära försvaret och en betydande del av denna ökning avsätts för att anskaffa ny materiel och vidmakthålla befintliga system. Regeringen konstaterar att det är av central betydelse att leveranser till krigsförbanden sker i utsatt tid för att skapa förutsättningar för en förstärkt krigsorganisation. I FMV:s svar på remiss av betänkandet Struktur för ökad motståndskraft, SOU 2021:25, anför myndigheten att FMV:s huvudsakliga fokus under försvarsbeslutsperioden 2021–2025 är att svara upp mot de väsentligt ökade produktionsvolymerna via uppdrag och beställningar från Försvarets materielverk. Vidare anför myndigheten att det vid FMV även finns verksamheter som på olika sätt stöttar aktörer i det civila försvaret, inom till exempel upphandling och inköp, men att vid högre beredskapsnivåer kommer FMV:s kapacitet att fokuseras till Försvarets materielverk och utrymmet för stöd till det civila försvaret minskar såvida inte regeringen beslutar om att FMV:s stöd ska utökas till att i större omfattning stödja det civila samhället.

10.6 Företagsplanläggning och K-företag

Utredningen bedömer att en modern motsvarighet till företagsplanläggning och beredskapsavtal bör införas. Företagsplanläggning och beredskapsavtal bör vara sektorsövergripande och hållas samman av en myndighet med ansvar för samhällets försörjningsberedskap. Vidare bedömer

FMV

Försvarets materielverk

115 88 Stockholm

Besöksadress: Banérgatan 62

Tel: 08-782 40 00

Fax: 08-667 57 99

registrator@fmv.se

www.fmv.se

Org.nr: 202100-0340

VAT nr: SE202100-0340-01

Ej sekretess

Remissvar

Datum	Diarienummer	Ärendetyp
2021-08-20	21FMV1038-8:1	12.4
	Dokumentnummer	Sida
		2(6)

utredningen att de rättsliga förutsättningarna och möjliga affärsmodeller och ersättningsystem för ett sådant införande bör utredas ytterligare.

FMV delar utredningens bedömningar kring K-företag enligt ovan. FMV arbetar idag bland annat med att skriva in beredskapsklausuler i de avtal som myndigheten tecknar med leverantörer efter krav från Försvarmakten. Beredskapsklausulerna syftar till att säkra leveranserna i hela beredskapstrappan.

Beredskapsklausuler kan innebära väsentliga kostnadsökningar som belastar slutkunden. Inom ramen för dagens anslag kan sådana klausuler enbart nyttjas för prioriterade materielprojekt efter kravställning från Försvarmakten med tillhörande finansiering. Sådana klausuler, utan tillkommande finansiering, kan innebära att man tvingas prioritera mellan exempelvis antalet enheter eller försörjningstrygghet. Implementering av beredskapsklausuler ersätter inte behovet av en fungerande struktur kring K-företag utan ska snarare ses som ett komplement, alternativt en tillfällig lösning, tills behovet av en fungerande struktur med K-företag implementerats.

FMV delar utredningens bedömning att de rättsliga förutsättningarna kopplat till K-företag bör utredas men ser samtidigt att frågan kring ett modernt system kring K-företag bör utredas brett.

11.3 Operativt inköp

Utredningen föreslår att Socialstyrelsen ska få i uppdrag att skapa en nationell funktion för samordning av inköp av sjukvårdsprodukter som ska träda i funktion när det finns behov av nationellt samordnade inköp för att säkerställa hälso- och sjukvårdens behov i händelse av kris eller krig. Vidare konstaterar utredningen att denna funktion bör kunna förstärkas med kompetens från de aktörer som har kunskap om sådana inköp i vardagen, t.ex. regionerna, andra statliga myndigheter som Upphandlingsmyndigheten eller Försvarets materielverk.

I FMV:s svar på remiss av betänkandet Struktur för ökad motståndskraft, SOU 2021:25, Uppmärksammar myndigheten att det kan finnas skäl att överväga ett strukturerat samarbete mellan de myndigheter som har ett ansvar för mer kvalificerad upphandling/tillsyn av säkerhetskritisk infrastruktur, i syfte att etablera en så effektiv koordinering som möjligt av statens relation med marknaden vid en krissituation. FMV är därför positiva till att en särskild funktion för koordinering inrättas inom sjukvårdsområdet. På vilket sätt FMV skulle kunna stödja med vår expertkompetens inom kravställning, upphandling och inköp behöver först utredas internt inom myndigheten. Samtidigt är det viktigt att notera att de olika koordineringsfunktionerna inom totalförsvaret behöver vara koordinerade sinsemellan.

FMV har ett tydligt uppdrag inom ramen för förordning (2007:854) med instruktion för Försvarets materielverk. Den dimensionerande uppgiften för myndigheten är stödet till Försvarmakten under alla beredskapsnivåer. FMV har dock, inom ramen för myndighetsinstruktionen, även möjlighet att stödja andra myndigheter något myndigheten också gör regelbundet.

FMV har under pågående pandemi gett ett omfattande stöd i form av kravställning, upphandling och inköp till bland annat Socialstyrelsen. Stödet har lämnats i nära samverkan med Försvarmakten vilket myndigheten upplevt vara en framgångsrik metod. FMV vill dock betona att stödet bland annat möjliggjorts då det inte förelåg någon höjd beredskap eller att beslut om höjd beredskap inte heller var nära förestående. Myndigheten kunde i stort fortsätta sina leveranser till Försvarmakten enligt plan. Konsekvenserna av stödet var hanterbara hos FMV.

Datum	Diarienummer	Ärendetyp
2021-08-20	21FMV1038-8:1	12.4
	Dokumentnummer	Sida
		3(6)

I enlighet med myndighetens instruktion ska särskild hänsyn tas till de brådskande förhållanden vid höjd beredskap och mobilisering samt i fredstid när Sveriges territoriella integritet ska hävdas. Detta innebär att FMV:s kapacitet vid högre beredskapsnivåer kommer att fokuseras till Försvarsmakten och utrymmet för stöd till det civila försvaret kommer sannolikt minska om inte regeringen beslutar om ett utökat uppdrag till FMV. Vid eventuellt höjd beredskap är det därför inte givet att FMV kommer kunna bistå med liknande stöd till andra myndigheter med anledning av den förväntade ökade efterfrågan från Försvarsmakten om inte FMV erhåller ett särskilt regeringsuppdrag och att resurser i så fall tillförs.

Om stöd ska möjliggöras under samtliga beredskapsnivåer är det viktigt att ett sådant stöd formaliseras, kravställs och resursätts. Det finns annars en risk att det uppstår ett resursglapp kring upphandlingskompetens i funktionen för samordning av inköp av sjukvårdsmateriel och medicintekniska produkter om regeringen beslutar om att höja beredskapen från normalläge till höjd beredskap och FMV därmed skulle behöva omprioritera stödet. FMV finner det därför lämpligt att funktionen för samordning av inköp av sjukvårdsprodukter säkerställer att relevant upphandlingskompetens finns utöver eventuellt stöd från FMV. På så sätt skapas en robustare organisation med redundans som är viktigt för att funktionen ska kunna genomföra föreslagna uppgifter under alla beredskapsnivåer.

I likhet med vad FMV anförde i yttrande över delbetänkandet Hälso- och sjukvård i det civila försvaret – underlag till försvarspolitisk inriktning (SOU 2020:23)¹ kan det finnas materieltyper eller projekt där myndigheten i och med sin expertkompetens kan delta i eventuell framtida materielanskaffning även till det civila försvaret. Myndighetens deltagande i sådana upphandlingar ska dock avgöras i det enskilda fallet och Försvarsmakten informeras om risk föreligger att ett sådant deltagande väsentligt påverkar leveranserna till Försvarsmakten.

FMV delar bedömningen att funktionen för samordning av inköp av sjukvårdsprodukter ska kunna förstärkas av exempelvis FMV och bedömer också att FMV skulle ha goda förutsättningar att bidra i ett sådant uppdrag men betonar vikten av att en sådan förstärkning då möjliggörs genom att FMV erhåller ett särskilt regeringsuppdrag för detta och att resurser tillskjuts.

11.3.2 Kommunal, privata, regionala och statliga aktörer behöver få tillgång till sjukvårdsprodukter

Utredningen föreslår att en inköpsfunktion ska inrättas vid Socialstyrelsen som vid behov kunna göra nationella inköp för hälso- och sjukvårdens behov. Övriga sektors försörjning föreslås inte bli en del i Socialstyrelsens inkösuppdrag. Utredningen lyfter dock fram att Sverige i vissa bristsituationer behöver kunna agera med en röst internationellt där en aktör på nationell nivå får ett tydligt inköpsmandat för nationens samlade behov. FMV stöttade Socialstyrelsen under 2020 och 2021 i deras regeringsuppdrag att agera som statens inköpscentral inom sjukvårdsutrustning. FMV:s erfarenhet från upphandlingar under rådande pandemi är att det krävs en stor samlad inköpsvolym för att få nå fram på en marknad där alla länder vill köpa samma materiel samtidigt. En betydande faktor i att FMV som expertmyndighet inom upphandling framgångsrikt kunde stödja Socialstyrelsen med inköp av denna typ av materiel var också att det rörde sig om stora inköpsvolymmer vilket gjorde att dessa inköp prioriterades av anbudsgivarna. FMV delar därmed utredningen syn om att Sverige i vissa lägen behöver kunna agera unisont och som en

¹ Vårt diarienummer 20FMV114-26:1

inköpscentral för nationens samlade behov. För att vara bättre rustade för en sådan situation anser FMV att det är viktigt att säkerställa att det är tydligt vilken myndighet som har detta samlade inköpsansvar under en kris eller vid höjd beredskap. FMV kan bidra med våra erfarenheter och kunskaper inom detta område.

11.3.5 Statlig inköpsfunktion för nationellt samordnade inköp

Utredningen anser att det finns ett behov av att skapa en funktion som vid behov kan samordna nationella inköp utifrån hälso- och sjukvårdens behov i kris och krig. En sådan aktör bör vara en statlig myndighet för att kunna tillgodose hela Sveriges behov och den aktör som ansvarar för nationella inköp bör även tillgodose behoven i övriga samhällssektorer. FMV delar utredningens uppfattning om att en sådan funktion borde inrättas.

16.13.1 Konsekvenser för staten

I avsnittet beskrivs förslag på hantering av försörjningsberedskap och ett antal ansvarsområden föreslås fördelas till ett flertal olika myndigheter. FMV omnämns inte i detta avsnitt men FMV föreslår att FMV bereds möjlighet att medverka i det arbete som leds av Socialstyrelsen med att ta fram förslag till vilka produkter som ska lagerhållas med stöd av den nya lagen om lagerhållningsskyldighet för sjukvårdsprodukter. FMV har god kunskap inom detta område genom våra upphandlingar till Försvarsmakten och kan därmed bidra med vår kompetens inom detta område.

Ytterligare frågor att beakta

Utöver ovanstående frågor ser FMV anledning att särskilt lyfta följande aspekter utifrån myndighetens erfarenheter utifrån det stöd FMV lämnat till Socialstyrelsen under pågående pandemi:

- FMV har i samband med myndighetens stöd till Socialstyrelsen identifierat behovet av en strategi för hantering av transportkedjor vid köp av varor som inte tillverkas i Sverige. FMV erfor under vårt uppdrag för Socialstyrelsen under pandemin, att det förelåg stora utmaningar med transporter vid köp av materiel som ej tillverkades i Sverige (exempelvis skyddsutrustning). Under pandemin utgjorde försörjningskedjorna en stor utmaning och transporter fungerade inte heller som vanligt och blev ofta många gånger dyrare än de varor som upphandlats. Här anser FMV att det skulle behövas en strategi för hur transportflödena är tänkta att fungera under kris och höjd beredskap.
- FMV efterfrågar även en tydlig inriktning avseende erbjudanden från civilsamhället, exempelvis hur myndigheterna ska agera vid donationer och gåvor.
- Principer för rotation av varor som hålls i lager är också nödvändiga för att undvika inkurans om lagerhållning blir aktuellt. Det behövs principer för hur varor som börjar nå sin ”end-of-shelf-life”.
- I utredningen nämns samordning med andra länder, här ser FMV att det är givande med benchmarking för att hitta de gemensamma nämnare där Sverige kan samarbeta med andra länder. FMV har exempelvis via det gemensamma nordiska projektet Nordic Combat Uniform erfarit att det finns betydande olikheter i förhållande till våra grannländer och vi löser uppgifter väldigt olika med olika juridiska och politiska mandat.

Ej sekretess

Remissvar

Datum
2021-08-20

Diarienummer
21FMV1038-8:1

Ärendetyp
12.4

Dokumentnummer

Sida
5(6)

Ärendet

I den slutliga handläggningen har enhetschef Gustav Fahl, Joakim Holmgren, stabschef Marknad och inköp, rådgivare Henric Arnoldsson, Ledningsstaben, deltagit. Den sistnämnde har varit föredragande.

Thomas Engevall
Chef Ledningsstaben

Henric Arnoldsson
Rådgivare

Ej sekretess

Remissvar

Datum

2021-08-20

Diarienummer

21FMV1038-8:1

Ärendetyp

12.4

Dokumentnummer

Sida

6(6)

Sändlista

Socialdepartementet: s.remissvar@regeringskansliet.se med kopia till s.fs@regeringskansliet.se

Försvarsdepartementet: forsvarsdepartementet.registrator@regeringskansliet.se med kopia till anneli.soderberg@regeringskansliet.se

Kopia till

FMV

Ledningsstaben

Vanessa Bonsib, Ledningsstaben

Juridik- och säkerhetsstaben

Arkiv (original)